

Jak přinutit k lásce

K čemu je vlastně dobré právo? Všichni známe jeho funkce – regulativní, výchovnou, represivní, právní jistoty. Právo se nejčastěji definuje jako soubor psaných norem, které upravují společenské vztahy. Jenomže ne vše se dá právem regulovat, podobně jako lze kombajn použít na sklizeň jen některých plodin. Jenomže zkuste s kombajnem utrhnout sedmikrásku nebo sklídit žampiony? Tak tedy – kdy právo ano a kdy ne? K tomu se používá test přiměřenosti právní regulace a odpověď na otázku, zda to, co chceme regulovat, se vůbec dá činit tak silným, velkým, hlučným a ničivým nástrojem, jakým je právo.

Navštívil mě onehdy klient, slušný pán čerstvě důchodového věku. Rozvedený, jediná dcera na studiích. Popisoval její dětství a dospívání, jak se s bývalou manželkou střídali v péči, jak s dcerou jezdil na hory a všechno bylo až do puberty fajn. Pak změna jako mávnutím kouzelného proutku. Dcera se odcizila, stále méně s ním komunikovala, nebylo čím by ji zaujal, nezvedala mu telefony a neodpovídala na zprávy.

A teď je dcera dospělá, jen občas se stýká s matkou a klient ji neviděl víc než půl roku. Nic jinak špatného si vzájemně neudělali. Nic po ní nechtěl, ani ona po něm. Výživné platí klient řádně, dcera nežádá o zvýšení, ale kontakt chybí. Tatínek se teď přišel poradit, zda by nepomohlo právo. „Kdyby mi aspoň vysvětlila proč,“ nešťastně vzdychal. „Třeba bych to pochopil, třeba bych na ni nenaléhal. Co jsem jí udělal špatného?“

Vyhrnu si rukávy a pouštíme se do dvouhodinové konzultace, ve které probereme anamnézu celé rodiny, potom hodnoty, potřeby, emoce a další, v rodině podstatné, věci. Pak se konečně pustím do výkladu. Klient mě každou chvíli přerušuje: „Ale k tomu by přece mělo sloužit právo,“ říká nesouhlasně. „Ona je moje dcera, a tak by měla poslouchat. Měla by mít úctu ke stáří. Pomohlo by, kdybych ji vydědil? Anebo tím alespoň pohrozil?“ Po třech desetiletích se umím ovládat a zůstat profesionální. A tak se vrhnu do vysvětlování o možnostech práva, o jeho hranicích, o použitelnosti, o efektivitě, o vymáhání práv a výkonu rozhodnutí. Jak chcete přinutit člověka, aby vás měl rád? Vskutku by na to měly být zákony, paragrafy, pokuty, vězení a jiné silové nástroje, jaké používá právo?

Klient chápe a kývá hlavou, ale nesouhlasí. „Měly by na to být zákony. Děti přece mají rodiče poslouchat.“ Tiše si povzdychnu a vzpomenu si na Desatero a jeho cti otce svého a matku svou. Vysvětlím klientovi hraniční případy a on uzná, že tak daleko vztahy s dcerou zatím nedospěly. Jsem ráda, že jsem mu myšlenku na žalobu proti dceři rozmluvila. Chvíli se ještě zdržíme u pozůstalosti, ale pokud jde o právo, jsme brzy v koncích.

„A co bych teď podle vás měl dělat?“ táže se klient, čímž se z právních norem přesouváme do mezilidských vztahů. Tady je každá advokátova rada drahá, protože právní pomoc neúčinkuje a mnohem blíže je terapie, obchod, vyjednávání či jiné než právní strategie. Anebo čas. Nemohu klientovi v této oblasti dávat rady, mohu jen nabízet či přemýšlet nahlas, co bych v jeho situaci dělala já. A tak se zeptám: „Poslal jste dceři dárek nebo přání pod stromeček?“ Klient se zamračí a odpoví: „Proč bych to dělal, když se mnou nekomunikuje?“

Některé komentáře si advokát musí nechat pro sebe. Například: co nechceš, aby ti činili jiní, nečiní ty jim. Lidské vztahy fungují v interakci a vzájemně se ovlivňujeme. Rádi bychom, aby lidé dělali, co si

přejeme. Kdyby to šlo, objednali bychom si schopnost je přimět k tomu, co chceme sami. Někdo si myslí, že to umí, ale z výzkumů plyne, že jiné lidi ovládáme mnohem méně, než si myslíme. Na druhé straně na ně svým chováním působíme mnohem více, než si sami přiznáváme. I malá změna na jedné straně vztahu způsobí změnu na straně druhé. A malými změnami všechno začíná. Malým pohybem lze roztočit vesmír.

Právo a lidské interakce

Jsem právník, a tak si každý den znovu pokládám otázku, jak do mezilidských vztahů zasahuje právo, jak je ovlivňuje, jak na ně působí ten soubor pravidel, co mě živí. Množství norem bobtná, ale jejich schopnost ovlivnit jednání lidí je jen omezená. Na lásku, na přátelství, na úctu a pomoc je právo nástrojem příliš brutálním a agresivním. Naštěstí na ten velký úkol – ovlivnit lidi a lidské společnosti – není samo. Existují i další koncepty, soubory jiných norem chování. Náboženství, morálka, etika, etiketa, zvyky, obyčeje, rodinné zvyklosti a návyky. To vše se taví v kotlíku ochuceném emocemi, hodnotami, zájmy a instinkty, které jsme zdělili po zvířecích předcích.

Jak jiného přinutit k lásce, k úctě, k náklonnosti a respektu? Právem a násilím je to vyloučeno, tlak totiž vyvolá protitlak a člověk přitlačený ke zdi se spíš vzepře nebo rezignuje. Zákonodárci by měli vzdát ambicí svými díly ovlivňovat to, co má význam jen jako dobrovolně poskytnuté. Jenomže k tomu musí dospět každý sám. Každý zákonodárce, každý advokát a zejména každý klient.

JUDr. Daniela Kovářová,
prezidentka Unie rodinných advokátů

Text byl uveřejněn v EPRAVO.CZ Magazine 1/2021

Další články:

- [Proč musí obhájce u soudu mlčet?](#)
- [Advokátní úschovy a kolektivní vina](#)
- [Buřty, pivo a nenávisť](#)
- [Kolegialita jako klíč k úspěchu](#)
- [O co aktuálně usiluje vedení ČAK?](#)
- [O důstojnosti advokátního stavu](#)
- [O úspěchu restrukturalizace rozhoduje čas](#)
- [Stojí LL.M. za to?](#)
- [Verba docent ...](#)
- [Hodiny tikají každému](#)
- [Justice před soudem](#)